

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

1. สรุปสถานการณ์ด้านแรงงานของจังหวัด

1.1 กำลังแรงงานและการมีงานทำ

1) ประชากรและกำลังแรงงาน

จังหวัดอุบลราชธานี มีประชากรในวัยทำงาน (อายุ 15 ปี ขึ้นไป) มีทั้งสิ้น 1,461,828 คน เป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 1,057,115 คน จำแนกเป็นผู้มีงานทำ 1,024,285 คน (ร้อยละ 96.89 ของผู้อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด) ผู้ว่างงาน 7,699 คน (อัตราการว่างงานร้อยละ 0.73) และผู้ที่รอฤดูกาล 25,137 คน (ร้อยละ 2.38)

2) การมีงานทำ

ในกลุ่มผู้มีงานทำทั้งหมด 1,024,285 คน ในปี 2554 เป็นผู้ทำงานในภาคเกษตรกรรม 540,345 คน (ร้อยละ 52.75 ของผู้มีงานทำทั้งหมด) ลดลงจากปี 2553 ถึง 28,911 คน (ลดลงร้อยละ 5.35) ในขณะที่นอกภาคเกษตรกรรม ในปี 2554 มีผู้ทำงานทั้งสิ้น 483,940 คน (ร้อยละ 47.20 ของผู้มีงานทำทั้งหมด) เพิ่มขึ้นจากปี 2553 รวม 32,103 คน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 47.20) โดยสาขานอกภาคเกษตรกรรมที่มีผู้ทำงานมากที่สุดในปี 2554 ได้แก่ สาขาการขนส่ง ขยายปลีก โดยมีผู้ทำงานรวมทั้งสิ้น 135,224 คน รองลงมาได้แก่สาขาการผลิต 64,919 คน และสาขา การก่อสร้าง 64,528 คน

เมื่อพิจารณาจากกลุ่มผู้มีงานทำจำแนกออกตามระดับการศึกษาที่จบ พบว่า ในปี 2554 แรงงานส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า โดยมีแรงงานที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าประถมศึกษา 305,664 คน แรงงานที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา 286,240 คน ในขณะที่แรงงานซึ่งจบการศึกษาระดับสูง เช่นระดับอุดมศึกษานั้น มีเพียง 128,719 คน เท่านั้น

3) การว่างงาน

ในปี 2554 จังหวัดอุบลราชธานี มีผู้ว่างงานจำนวนทั้งสิ้น 7,699 ราย คิดเป็นอัตราการว่างงานเท่ากับ ร้อยละ 0.73 เมื่อพิจารณากลุ่มผู้ว่างงานจำแนกตามเพศแล้ว พบว่าเพศชายจะมีอัตราการว่างงานสูงกว่าเพศหญิง โดยเพศชายมีอัตราการว่างงาน ร้อยละ 0.90 ในขณะที่เพศหญิงมีอัตราการว่างงานเพียง ร้อยละ 0.51

1.2 การจัดหางานและส่งเสริมการมีงานทำ

1) การจัดหางานในจังหวัด

ตลอดทั้งปี 2554 จังหวัด อุบลราชธานี มีตำแหน่งงานว่างที่แจ้งผ่านสำนักงานจัดหางานจังหวัดทั้งสิ้น 5,751 อัตรา เพิ่มขึ้นจากปี 2553 ซึ่งมีตำแหน่งงานว่าง 3,976 อัตรา ประมาณร้อยละ 30.86 ในส่วนของผู้ลงทะเบียนสมัครงานในปี 2554 พบว่ามีทั้งสิ้น 8,839 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 6.66 ขณะที่ผู้ได้รับการบรรจุงาน ตลอดทั้งปี 2554 นั้น มีจำนวนทั้งสิ้น 5,340 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2553 ซึ่งมีการบรรจุงานร้อยละ 4.19 ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบภาพรวมของการจัดหางานระหว่างเพศชายและเพศหญิงในปี 2554 แล้ว พบว่าตำแหน่งงานว่างส่วนใหญ่จะเน้นรับเพศชายมากกว่าเพศหญิง

เมื่อพิจารณาเป็นรายอุตสาหกรรมแล้ว พบว่า ตำแหน่งงานว่างส่วนใหญ่ร้อยละ 98.87 เป็นงานนอกภาคเกษตรกรรม โดยสาขาการผลิต เป็นสาขาที่มีตำแหน่งงานว่างมากที่สุด 2,553 อัตรา รองลงมาได้แก่ สาขาการขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือน จำนวน 2,041 อัตรา สาขาโรงแรมและภัตตาคาร จำนวน 292 อัตรา สาขาอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และกิจกรรมทางธุรกิจ จำนวน 214 อัตรา

การบรรจุงาน พบว่าสาขาที่มีการบรรจุงานมากที่สุดได้แก่สาขาการผลิต มีการบรรจุงานทั้งสิ้น 2,552 คน รองลงมาได้แก่ สาขาการขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือน มีการบรรจุงาน 1,816 คน และสาขาเกษตรกรรม มีการบรรจุงาน จำนวน 240 คน

2) การจัดหางานต่างประเทศ

ในปี 2554 มีแรงงานในจังหวัด อุบลราชธานี ที่แจ้งความประสงค์ไปทำงานต่างประเทศ จำนวน 3,851 คน แรงงานที่ไปลงทะเบียนส่วนใหญ่จบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1,910 คน (ร้อยละ 49.60) รองลงมาคือ ระดับประถมศึกษา จำนวน 1,508 คน (ร้อยละ 39.16) ระดับ ปวช. ปวส. ปวท. อนุปริญญา จำนวน 280 คน (ร้อยละ 7.27) สำหรับแรงงานชายที่แจ้งความประสงค์ไปทำงานต่างประเทศ ส่วนใหญ่จบการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ส่วนแรงงานหญิงที่แจ้งความประสงค์ ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เช่นกัน

การอนุญาตให้แรงงานไปทำงานต่างประเทศได้ของจังหวัด อุบลราชธานีในปี 2554 พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 4,097 คน โดยส่วนใหญ่เป็น ประเภทบริษัทจัดหางานจัดส่ง จำนวน 1,683 คน (ร้อยละ 41.08) รองลงมาคือ ประเภท Re-Entry คือกลับไปทำงานอีกครั้งหนึ่งโดยการต่ออายุสัญญา จำนวน 1,550 คน (ร้อยละ 37.83) และประเภทเดินทางด้วยตนเอง จำนวน 419 คน (ร้อยละ 10.23)

โดยภูมิภาคที่แรงงานไทยที่เดินทางไปทำงานมากที่สุดคือภูมิภาคเอเชีย จำนวน 1,944 คน (ร้อยละ 63.28 ของจำนวนแรงงานที่ขออนุมัติเดินทางไปทำงานต่างประเทศทั้งหมด คือ 3,072 คน ในปี 2554) รองลงมาคือ ภูมิภาคตะวันออกกลาง จำนวน 634 คน (ร้อยละ 20.64) และภูมิภาคยุโรป จำนวน 220 คน (ร้อยละ 7.16)

3) แรงงานต่างด้าว

ในปี 2554 จังหวัดอุบลราชธานี มีคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานคงเหลือทั้งสิ้นจำนวน 1,019 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2553 ที่มีจำนวน 791 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2553 ร้อยละ 22.37 ซึ่งเมื่อจำแนกตามลักษณะการเข้าเมืองของคนต่างด้าว พบว่า กลุ่มคนต่างด้าวเข้าเมือง ถูกกฎหมายมีมากกว่ากลุ่มเข้าเมือง ผิดกฎหมายโดยเป็นคนต่างด้าวเข้าเมืองถูกกฎหมาย ร้อยละ 97.06 และคนต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย ร้อยละ 2.94

1.3 การพัฒนาศักยภาพแรงงาน

1) การพัฒนาฝีมือแรงงาน

สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ภาค 7 อุบลราชธานีได้ดำเนินการฝึกอบรมพัฒนาผู้ใช้แรงงานในรูปแบบต่างๆ ได้แก่การฝึกเตรียมเข้าทำงาน การฝึกยกระดับฝีมือแรงงาน และการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน ทั้งนี้ในปี 2554 มีผู้เข้ารับการฝึกเตรียมเข้าทำงาน จำนวน 522 คน ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกทั้งหมดผ่านการฝึก จำนวน 384 คน โดยมีผู้เข้ารับการฝึกเตรียมเข้าทำงานใน 7 กลุ่มอาชีพ ได้แก่กลุ่มอาชีพช่างเครื่องกล มีผู้เข้ารับการฝึก มากที่สุด จำนวน 217 คน (ร้อยละ 41.57 ของผู้เข้ารับการฝึกทั้งหมด) มีผู้ผ่านการฝึก จำนวน 122 คน รองลงมาคือกลุ่มอาชีพธุรกิจและบริการ จำนวน 121 คน (ร้อยละ 23.18) มีผู้ผ่านการฝึก จำนวน 161 คน และ กลุ่มอาชีพช่างไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ จำนวน 89 คน (ร้อยละ 17.05) มีผู้ผ่านการฝึก จำนวน 35 คน

สำหรับการฝึกยกระดับฝีมือแรงงานในปี 2554 พบว่ามีผู้เข้ารับการฝึกยกระดับฝีมือแรงงานทั้งสิ้น จำนวน 3,543 คน โดยกลุ่มอาชีพพบว่ากลุ่มธุรกิจและบริการ มีการฝึกยกระดับฝีมือแรงงานสูงสุด จำนวน 1,396 คน ทั้งนี้ มีผู้ผ่านการฝึกยกระดับฝีมือแรงงาน จำนวน 1,367 คน (ร้อยละ 40.94 ของผู้ผ่านการฝึกทั้งหมด จำนวน 3,339 คน)

2) การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน

การทดสอบฝีมือแรงงาน มีผู้เข้ารับทดสอบมาตรฐานฝีมือ ีแรงงานกับสถาบัน พัฒนาฝีมือแรงงาน ภาค 7 อุบลราชธานี ทั้งหมด 2,295 คน โดยกลุ่มอาชีพ ช่างเครื่องกล มีผู้เข้ารับการทดสอบมากที่สุด จำนวน 906 คน (ร้อยละ 39.48 ของผู้เข้ารับการฝึกทั้งหมด) มีผู้ผ่านการทดสอบ จำนวน 838 คน (ร้อยละ 40.13 ของผู้เข้ารับการทดสอบทั้งหมด) รองลงมาคือ กลุ่มธุรกิจและบริการ จำนวน 480 คน (ร้อยละ 20.92) มีผู้ผ่านการทดสอบ จำนวน 445 คน (ร้อยละ 21.31 ของผู้ผ่านการฝึกทั้งหมด จำนวน 2,088 คน)

1.4 การคุ้มครองแรงงานและสวัสดิการ

1) การตรวจแรงงาน

การตรวจคุ้มครองแรงงาน ในปี 2554 สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด อุบลราชธานี ได้ดำเนินการตรวจสถานประกอบการทั้งสิ้น 442 แห่ง มีลูกจ้างที่ผ่านการตรวจหรือได้รับการคุ้มครองรวม 19,105 คน ซึ่งสถานประกอบการที่ตรวจส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการที่มีการจ้างงาน 1-4 คน ทั้งนี้จากผลการตรวจพบว่าสถานประกอบการส่วนใหญ่ร้อยละ 99.10 ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย ขณะที่สถานประกอบการที่ปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายมีร้อยละ 0.9

การตรวจความปลอดภัยในสถานประกอบการ ในปี 2554 ได้ดำเนินการตรวจความปลอดภัยในสถานประกอบการทั้งสิ้น 255 แห่ง ซึ่งสถานประกอบการที่ตรวจส่วนใหญ่เป็นสถานประกอบการที่มีการจ้างงานขนาด 100 - 299 คน โดยมีจำนวนลูกจ้างที่ผ่านการตรวจมีทั้งสิ้น 5,831 คน จากลูกจ้างที่ผ่านการตรวจทั้งหมดจำนวน 13,734 คน ผลการตรวจความปลอดภัยพบว่า สถานประกอบการส่วนใหญ่ ร้อยละ 96.86 ปฏิบัติถูกต้อง และมีสถานประกอบการเพียงร้อยละ 3.14 ที่มีปฏิบัติไม่ถูกต้อง

2) แรงงานสัมพันธ์

ในปี 2554 พบว่า จังหวัดอุบลราชธานีไม่มีองค์การนายจ้างในจังหวัด

1.5 การประกันสังคม

1) สถานประกอบการในระบบประกันสังคม

ในไตรมาสที่ 4 ของปี 2554 จังหวัดอุบลราชธานี มีสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียน ประกันสังคม ของกองทุนประกันสังคม จำนวน 3,849 แห่ง และมีผู้ประกันตนรวมทั้งสิ้น 68,471 คน ผู้ประกันตนมาตรา 33 จำนวน 57,894 คน ผู้ประกันตนมาตรา 39 จำนวน 7,163 คน ผู้ประกันตนมาตรา 40 จำนวน 6,414 คน

ในส่วนของกองทุนเงินทดแทนมีการขึ้นทะเบียน จำนวน 2,879 แห่ง มีผู้ประกันตน จำนวน 36,355 คน

2) การใช้บริการประกันสังคม

ในปี 2554 จำนวนผู้ประกันตนของจังหวัดอุบลราชธานี ที่มาใช้บริการกองทุนประกันสังคมมีจำนวน 44,570 ราย (ครึ่ง) โดยประเภทประโยชน์ทดแทนที่ผู้ประกันตนมาใช้บริการสูงสุด ได้แก่ กรณีเจ็บป่วย จำนวน 20,673 คน รองลงมาคือกรณีคลอดบุตร จำนวน 8,725 คน และกรณีชราภาพ จำนวน 4,547 คน ทั้งนี้ปริมาณการจ่ายเงินประโยชน์ทดแทน มีการจ่ายในกรณีคลอดบุตรสูงสุด จำนวน 102,018,407.75 ล้านบาท (ร้อยละ 56.21 ของเงินประโยชน์ทดแทนที่จ่าย) รองลงมา ได้แก่ กรณีชราภาพ จำนวน 29,821,103.18 บาท (ร้อยละ 16.43) 3) กรณีเจ็บป่วย 28,449,604.02 ล้านบาท (ร้อยละ 15.67) และกรณีตาย 17,459,405.57 ล้านบาท (ร้อยละ 9.62)

ส่วนการใช้บริการของกองทุนเงินทดแทน มีการจ่ายประโยชน์ทดแทน จำนวน 502 ราย เป็นเงิน 3,961,800.78 บาท เป็นค่ารักษาพยาบาล จำนวน 102 ราย เป็นเงิน 664,587 บาท

3) การเลิกกิจการและเลิกจ้างงาน

ในปี 2554 มีสถานประกอบการ จำนวน 30 แห่งที่เลิกกิจการ โดยเป็นสถานประกอบการที่มีการจ้างงาน 1-9 คนทั้งหมด โดยมีลูกจ้างที่ถูกเลิกจ้างมี จำนวน 74 คน สถานประกอบการที่ปิดกิจการ ส่วนใหญ่จะเป็นสถานประกอบการในประเภทกิจการ ร้านสินค้าเบ็ดเตล็ด การค้าอื่นๆ จำนวน 107 แห่ง ลูกจ้างถูกเลิกจ้าง จำนวน 33 คน รองลงมา ได้แก่สถานประกอบการประเภทการค้าอื่นๆ จำนวน 6 แห่ง ลูกจ้างถูกเลิกจ้าง จำนวน 16 คน

2. การสำรวจอุปสงค์และอุปทานแรงงาน

2.1 ผลการสำรวจอุปสงค์แรงงาน

1) สัดส่วนของแรงงานแต่ละกลุ่มฝีมือ

จังหวัดอุบลราชธานีในปี 2554 มีกำลังแรงงาน 1.05 ล้านคน จากจำนวนประชากร 1.86 ล้านคน หรือร้อยละ 56.28 ของประชากรทั้งจังหวัด โดยมีผู้ว่างงานโดยรวมเพียง 7,327 คน หรือร้อยละ 0.7 ของกำลังแรงงาน เมื่อเปรียบเทียบกับภาพรวมแล้วตลาดแรงงานของจังหวัดอุบลราชธานีระหว่างปี 2549-2553 จะพบข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา จังหวัดอุบลราชธานีมีกำลังแรงงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.5 และมีอัตราการขยายตัวของการจ้างงานร้อยละ 4.4 ซึ่งสูงกว่าอัตราการขยายตัวของกำลังแรงงาน จึงทำให้ไม่มีปัญหาด้านการว่างงาน (จำนวนผู้ว่างงานลดลง 15.5 % ต่อปี) ในช่วงเวลาเดียวกัน สาขาประมงมีอัตราการจ้างงานลดลงร้อยละ 14.2 % ต่อปี สาเหตุสำคัญของการจ้างงานเพิ่มขึ้น คือการรวมกลุ่มเพิ่มขึ้น 29.9 % ต่อปี ส่วนลูกจ้างรัฐบาลเพิ่มขึ้น 7.8% ต่อปี ช่วยธุรกิจครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1.6 % ต่อปี การจ้างงานของภาคบริการ โดยเฉพาะสาขาการขยายส่งขายปลีก ขายส่ง การซ่อมแซม ยานยนต์ รถจักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือน มีอัตราเพิ่มขึ้น 4.6 % ต่อปี ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ GPP ของสาขานี้ก็เพิ่มขึ้นช่วงเวลาดังกล่าว ซึ่งส่งสัญญาณเด่นชัดว่าสาขานี้ยังเป็นแหล่งจ้างงานที่สำคัญต่อไป ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้นมากจากลูกจ้างรัฐบาลเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.8 % ต่อปี จังหวัดอุบลราชธานีมีผู้ทำงานตั้งแต่ 35-49 ชั่วโมง/สัปดาห์ เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.5 % ต่อปี ในขณะที่ผู้ทำงานน้อยกว่า 34 ชั่วโมง (แรงงานต่ำระดับ) มีผู้ทำงานลดลงถึงร้อยละ 5.6 - 8.9 % ต่อปี

2) การเข้าออกงานของแรงงาน

การเข้าออกงานเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึง ภาวะตลาดแรงงานได้ในระดับหนึ่ง ยิ่งมีจำนวนผู้ลาออกมากเท่าใดเปรียบเทียบกับจำนวนจ้างงานในขณะใดขณะหนึ่ง แสดงให้เห็นถึงความไม่มั่นคงของแหล่งจ้างงานและ/หรือการแย่งคนงานในระดับที่สูง เนื่องจากตลาดมีอุปสงค์ส่วนเกิน จะเห็นได้ว่าคนงานมากกว่าร้อยละ 89 ลาออกเองจึงน่าจะมีสาเหตุสนับสนุนเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้ว

3) สาขาอาชีพที่ขาดแคลน

จำนวนแรงงานที่ขาดแคลนจะสะท้อนภาพความต้องการของตลาดแรงงานที่ตั้งตัวโดยตรง สภาวการณ์ขาดแคลนดังกล่าวนี้สะท้อนทั้งการขาดแคลนในเชิงปริมาณและคุณภาพ ทำให้ผู้เกี่ยวข้องด้านอุปทานแรงงานสามารถวางแผนในการจัดหาและรักษาบุคลากรในสาขาที่มีการขาดแคลนนี้เป็นพิเศษ คือระดับต่ำกว่า ม3อาชีพผู้คุมเครื่องจักรผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์ฯ (600 คน) รองลงมา คืออาชีพช่างติดตั้ง และประกอบโลหะฯ(264 คน) และพนักงานต้อนรับในห้องอาหาร (112 คน) รองลงมาคือ ระดับ ม.3 คือ ผู้คุมเครื่องจักรผลิตผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์ฯ (200 คน) พนักงานทั่วไป (100 คน) อาชีพผู้ทำขนมจากน้ำตาล (83 คน) และระดับ ม.6 คือผู้คุมเครื่องจักรผลิตผลิตภัณฑ์จากเนื้อสัตว์ฯ(200 คน) เจ้าหน้าที่ เสมียนฯ และ พนักงานขาย ผู้เสนอขายสินค้าอื่น(60 คน) พนักงานจัดส่งสินค้า(38 คน)

4) การส่งพนักงานเข้าฝึกอบรม

จากการสำรวจพบว่า ในปี 2554 กิจการ/สถานประกอบการต่างๆ เคยใช้บริการฝึกฝีมือแรงงานจากสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 2,581คน (ร้อยละ 97.36) รองลงมา คือสถาบันศึกษาต่างๆ ของรัฐ 2,556 คน (ร้อยละ 96.41) สถาบันฝึกอบรมเอกชน 2,136 คน (ร้อยละ 87.47) และหน่วยงานอื่นๆ 2,131 คน (ร้อยละ 81.08) ด้านอุตสาหกรรมและบริการที่มีแผนจะส่งพนักงานฝึกฝีมือแรงงานในปี 2555 จำนวน 544 คน โดยสาขาที่ต้องการฝึก 3 ลำดับแรกคือการค้าส่ง ค้าปลีกฯ (411 คน) สถาบันการเงิน บริการด้านธุรกิจ (45 คน) การก่อสร้าง (22 คน)

5) ระดับความสามารถ (Competency) ของแรงงาน

สาขาการผลิตและบริการจะมีความสามารถ (Competency) Gap ที่ควรได้รับการพัฒนา กระดับแตกต่างกันออกไปตามระดับทักษะของแรงงาน 5 ระดับ ถ้า Gap มากกว่า 1.0 ถือว่าค่อนข้างจะเป็นปัญหาคุณภาพเร่งด่วนควรปรับปรุงตามระดับทักษะและกลุ่มอุตสาหกรรม คือระดับแรงงานฝีมือต่ำประเภทสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมการผลิตอื่นๆ และเหมืองแร่และเหมืองหิน (ค่อนข้างสูง) รองลงมาคือระดับแรงงานกึ่งฝีมือประเภทสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม รองเท้าและเครื่องหนัง อุตสาหกรรมการผลิตอื่นๆ การท่องเที่ยว สถาบันการเงินและบริการด้านธุรกิจ โรงแรม ภัตตาคารและร้านอาหาร โดยเฉพาะทักษะด้านคอมพิวเตอร์และภาษาต่างประเทศ ระดับแรงงานฝีมือ ประเภทสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม รองเท้าและเครื่องหนัง อุตสาหกรรมการผลิตอื่นๆ เซรามิกและแก้ว (เกือบทุกประเภทความสามารถ) ระดับแรงงานฝีมือระดับสูง ประเภทแม่พิมพ์ การเลี้ยงสัตว์บกและสัตว์น้ำ โรงแรมภัตตาคารและร้านอาหาร สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เซรามิกและแก้ว สถาบันการเงินและบริการด้านธุรกิจ(บางความสามารถ) และระดับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ การเลี้ยงสัตว์บกและสัตว์น้ำ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อุตสาหกรรมการผลิตอื่นๆ โรงแรมภัตตาคารและร้านอาหาร (ทักษะคอมพิวเตอร์และภาษาต่างประเทศ)

6) อัตราเงินเดือนเริ่มต้น

อุตสาหกรรมในกลุ่มที่ **ไม่มีความก้าวหน้า** ในอาชีพมากนัก (วัดจากค่าจ้างเพิ่มขึ้น) ได้แก่ กระดาษและผลิตภัณฑ์กระดาษ ปิโตรเคมี พลาสติก รองลงมาคืออุตสาหกรรมทุกประเภท มีค่าตอบแทนตามระดับทักษะอยู่ในระดับเดียวกัน ยกเว้นระดับแรงงานฝีมือระดับสูงและกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความแตกต่างกัน

7) ปัญหาเกี่ยวกับความรู้และทักษะของแรงงาน

จากการสำรวจ พบว่า ความต้องการด้านความรู้ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยส่วนใหญ่ต้องการคนที่มีความรู้ด้านเทคนิคเฉพาะงาน รองลงมา คือ ต้องการคนที่มีความรู้และความเข้าใจในธุรกิจ ส่วนความต้องการด้านทักษะ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนใหญ่ต้องการคนที่มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น รองลงมา คือ ต้องการคนที่มีทักษะในการนำเสนองาน สำหรับความต้องการด้านคุณลักษณะ มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนใหญ่ต้องการคนที่มีความรับผิดชอบในงาน รองลงมา คือ ต้องการคนที่มีจรรยาบรรณและความซื่อสัตย์และคุณลักษณะด้านอื่น ๆ โดยรวมไม่มีปัญหา ส่วนใหญ่ต้องการให้มีฝีมืออยู่ในระดับมาตรฐานและเป็นคนขยัน

2.2 การสำรวจข้อมูลอุปทาน

1) อัตราการเรียนต่อ

จากการสำรวจการประมาณการอุปทานจำแนกตามระดับการศึกษาตั้งแต่ปี 2553 (ปีฐาน) ไปจนถึงปี 2563 ได้ผลโดยสรุป คือ ในปี 2555 มีอุปทานรวมของจังหวัดซึ่งเป็นแรงงานใหม่ 84,792 และในอีก 8 ปีข้างหน้า คือ ปี 2563 จะลดลงเล็กน้อยเหลือ 73,159 คน สาเหตุหลักเกิดจากมีนักเรียนวัยเรียนที่เข้าสู่ระบบการศึกษาน้อยลง นวนอุปทานจะปรากฏให้เห็นมากที่สุดที่ระดับปริญญาตรี (ปี 2554) จำนวน 41,336 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่สูงมาก ถ้ากิจกรรมทางเศรษฐกิจของจังหวัดที่จะดูดซับแรงงานในระดับนี้มีไม่พอจะเกิดการว่างงานในระดับการศึกษาสูงเกิดขึ้น จำนวนผู้จบการศึกษาและเข้าสู่ตลาดแรงงาน (อุปทาน) ในระดับ ปวส./อนุปริญญา มีถึง 6,285 คนสูงกว่าจำนวนอุปทานระดับ ปวช. (3,559คน) ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะในจังหวัดในแต่ละปีจะมีทั้งผู้จบ ปวช. ในจังหวัดอื่นๆ และบางส่วนเป็นผู้จบ ปวช. ในจังหวัดมาเรียนต่อ จำนวนอุปทานในระดับมัธยมศึกษา ผู้จบการศึกษาและเข้าสู่ตลาดแรงงาน มีจำนวนถึง 33,283 คน ทำให้ทราบว่ายังมีแรงงานระดับล่างเข้าสู่ตลาดแรงงานเป็นจำนวนมาก

ประมาณการอุปสงค์ส่วนเพิ่ม ปี 2550-2559 จำแนกตามระดับการศึกษาปรากฏว่าระดับการศึกษาประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ในทุกๆปี จะมีอุปสงค์ส่วนเพิ่มในระดับหลักหมื่นขึ้นไป ยกเว้น ปี 2555 และ 2557 ในขณะที่ระดับการศึกษา ม.3 - ปริญญาตรีขึ้นไป จะมีอุปสงค์ส่วนเพิ่มในระดับหลักพันคนขึ้นไปเท่านั้น

ประมาณการอุปทานแรงงานใหม่ ปี 2554 - 2563 จำแนกตามระดับการศึกษาจะพบว่าในระดับการศึกษาปริญญาตรีจะมีจำนวนประมาณการอุปทานแรงงานใหม่มากกว่าระดับการศึกษาอื่น ๆ

เปรียบเทียบอุปสงค์และอุปทานแรงงาน ปี 2554 - 2563 จำแนกตามระดับการศึกษาทุกๆปี (2554 - 2563) เศรษฐกิจของจังหวัดอุบลราชธานีไม่สามารถดูดซับอุปทานของจังหวัดได้ หมดทำให้เกิดอุปทานส่วนเกินในระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป (Surplus Labor) ในจังหวัด (ปี 2555) ถึง 35,537 คน และมีจำนวนสูงสุดในปี 2560 คือ 38,242 คน และลดลงเล็กน้อย ในปี 2563 คือ 37,600 คน แหล่งงานส่วนเกิน (Surplus) บางส่วนก็ย้ายถิ่น (Migrate) ไปหางานทำยังจังหวัดอื่น ๆ ที่จริงแล้วส่วนใหญ่เดินทางเข้ามาทำงานตอนกลางของประเทศเนื่องจากแบบสำรวจมิได้ครอบคลุมอุปทานของผู้จบการศึกษาใหม่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า เนื่องจากอายุยังไม่ถึงวัยกำลังแรงงาน 15 ปี ถึงแม้จะทราบจำนวนแต่ก็ไม่สามารถนำมากำหนดเป็น Flow ของอุปทานได้

2) สัดส่วนของนักศึกษาต่างจังหวัด

ผลการสำรวจสัดส่วนของนักศึกษาจากต่างจังหวัดที่เข้ามาเรียนอยู่ในสถานศึกษาระดับต่างๆ ในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ในระดับมัธยมศึกษา มีสัดส่วนของนักศึกษาจากต่างจังหวัดสูงมาก โดย นักศึกษาชายจากต่างจังหวัด ร้อยละ 68.8 และนักศึกษาหญิงจากต่างจังหวัด ร้อยละ 69.2 ส่วนในระดับอาชีวศึกษานั้น สัดส่วนของนักศึกษาจากต่างจังหวัดจะต่ำกว่าในระดับมัธยม

3) อัตราการมีงานทำ

อัตราการมีงานทำของนักศึกษาที่เรียนจบ และสามารถเข้าทำงานได้ภายใน 1 ปีหลังจากเรียนจบ พบว่าในระดับมัธยมต้น นักศึกษาชายที่เรียนจบมีอัตราการมีงานทำร้อยละ 7.8 ส่วนนักศึกษาหญิงมีอัตราการมีงานทำร้อยละ 4.6 ส่วนระดับมัธยมปลาย นักศึกษาชายที่เรียนจบแล้วมีอัตราการมีงานทำ ร้อยละ 15.1 และนักศึกษาหญิงมีอัตราการมีงานทำ ร้อยละ 6.7 ส่วนในระดับอาชีวศึกษา นักศึกษาที่เรียนจบจะมีอัตราการมีงานทำที่สูงมากขึ้นกว่าระดับมัธยม โดยนักศึกษาชายที่เรียนจบ ปวช . มีอัตราการมีงานทำ ร้อยละ 15.3 ส่วนนักศึกษาหญิงมีอัตราการมีงานทำ ร้อยละ 13.3

3. ผลการคาดประมาณความต้องการกำลัง

1) ความต้องการกำลังคนโดยรวม

จากผลการประมาณการความต้องการกำลังคนโดยรวม พบว่า ในอีก 6 ปีข้างหน้ามีความต้องการโดยรวมเพิ่มขึ้นเล็กน้อย คิดเป็นอัตราการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.15 ต่อปี โดยสาขาที่มีการจ้างงานมากที่สุด คือ สาขาเกษตรกรรม รองลงมาได้แก่ ภาคบริการ และ ภาคอุตสาหกรรม ตามลำดับ แต่กลับพบว่าอัตราการเติบโตของจำนวนการจ้างงานโดยรวมในภาคเกษตรกรรมกลับลดลง คิดเป็นเฉลี่ยร้อยละ 0.37 ต่อปี ในส่วนภาคอุตสาหกรรม มีจำนวนการจ้างงานโดยรวมเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 2.84 ต่อปี และภาคบริการมีจำนวนการจ้างงานโดยรวมเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 3.24 ต่อปี สาขาที่มีจำนวนการจ้างงานโดยรวมเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ สาขายานยนต์และชิ้นส่วน คิดเป็นอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 13.43 ต่อปี รองลงมา ได้แก่ สาขา อัญมณีและเครื่องประดับ และการเป็นตัวกลางทางการเงิน มีจำนวนการจ้างงานโดยรวมเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 6.52 และ 6.25

เมื่อจำแนกการประมาณการความต้องการกำลังคนโดยรวมตามระดับการศึกษา พบว่า ในทุกปีที่มีการประมาณการมีจำนวนการจ้างงานในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามากที่สุด คิดเป็นสัดส่วนต่อจำนวนการจ้างงานรวมเท่ากับร้อยละ 64.50 ในปี 2559 รองลงมาได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นสัดส่วนต่อจำนวนการจ้างงานรวมเท่ากับร้อยละ 14.53 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นสัดส่วนต่อจำนวน การจ้างงานรวมเท่ากับร้อยละ 8.59 แต่เมื่อพิจารณาในแง่ของการเติบโตของจำนวนความต้องการโดยรวม พบว่า ระดับการศึกษาที่มีอัตราการจ้างงานเพิ่มขึ้นมากที่สุด ได้แก่ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) คิดเป็นอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 5.34 ต่อปี รองลงมา ได้แก่ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) คิดเป็นอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 0.63 และระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า คิดเป็นอัตราการเติบโตลดลงร้อยละ 0.03 ระดับมัธยมศึกษาตอน ปลาย คิดเป็นอัตราการเติบโตลดลงเฉลี่ยร้อยละ 0.29 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นอัตราการเติบโตลดลงเฉลี่ยร้อยละ 0.66 ตามลำดับ ส่วนในสาขาปริญญาตรีและสูงกว่ามีความต้องการโดยรวมลดลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 2.24 ต่อปี

ในส่วนของการประมาณการความต้องการกำลังคนโดยรวมจำแนกตามอาชีพ พบว่า ในทุกปีประมาณการมีการจ้างงานในอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือ ในด้านการเกษตรและการประมงมากที่สุดคิดเป็นสัดส่วนต่อจำนวนการจ้างงานรวมคิดเป็นร้อยละ 52.85 ในปี 2559 รองลงมา ได้แก่ อาชีพพนักงานบริการและพนักงานขายในร้านค้าและตลาด คิดเป็นร้อยละ 0.16 และ อาชีพพื้นฐานต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 0.09 ส่วนอาชีพที่มีสัดส่วนการจ้าง งานรวมน้อยที่สุด ได้แก่ อาชีพช่างเทคนิคสาขาต่าง ๆ และผู้ประกอบการวิชาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 0.02 ต่อการจ้างงานรวมทั้งหมดในปี 2559

2) ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่ม

สำหรับการประมาณการ *ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่ม* ในภาพรวม พบว่า ทั้ง 3 สาขาหลัก ได้แก่ ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ มีความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มมากขึ้นแต่เพิ่มขึ้นในจำนวนที่น้อยลงตั้งแต่ปี 2555 จนถึงปี 2559 โดยรวมมีจำนวนความต้องการส่วนเพิ่มเฉลี่ยเท่ากับ 3.9 หมื่นคนต่อปี โดยภาคเกษตรกรรมมีความต้องการส่วนเพิ่ม เฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 1.8 หมื่นคนต่อปี รองลงมา ได้แก่ ภาคบริการและภาคอุตสาหกรรม มีจำนวนโดยเฉลี่ยจำนวน 1.5 หมื่นคนต่อปี 6.2 พันคนต่อปี

ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่ม สามารถแยกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ความต้องการส่วนเพิ่มเพื่อขยาย /ลดตำแหน่งงาน

และ ความต้องการส่วนเพิ่มเพื่อทดแทนแรงงานเก่าที่ออกไป พบว่า *ในส่วนของความต้องการส่วนเพิ่มเพื่อขยาย /ลดตำแหน่งงาน* โดยรวมมีจำนวน โดยเฉลี่ยเท่ากับ 1.7 หมื่นคนต่อปี โดยในภาคบริการมีการขยายตำแหน่งงานมากที่สุด มีจำนวนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1.6 หมื่นคนต่อปี ภาคอุตสาหกรรม มีการขยายตำแหน่งงานโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.9 พันคนต่อปี แต่ในภาคเกษตรกรรม พบว่า มีการลดตำแหน่งงานลงคิดเป็น มีจำนวนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1.5 พันคนต่อปี *ในส่วนของ การทดแทนแรงงานเก่าที่ออกไป* พบว่าโดยรวมมีความต้องการส่วนเพิ่มเพื่อทดแทนแรงงานเก่า มีจำนวนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.8 หมื่นคนต่อปี ภาคเกษตรกรรมมีความต้องการส่วนเพิ่มเพื่อทดแทนแรงงานเก่ามากที่สุด มีจำนวนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 1.7 หมื่นคนต่อปี รองลงมา ได้แก่ ภาคบริการ และภาคอุตสาหกรรม มีจำนวนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 8.2 พันคนต่อปี และ 2.6 พันคนต่อปี

ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มจำแนกตามอาชีพ พบว่าอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือ ในอาชีพพนักงานบริการ และ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด มีจำนวนมากที่สุด โดยเฉลี่ยประมาณ 8.3 พันคนต่อปี รองลงมา ได้แก่ ด้านการเกษตรและการประมงอาชีพพนักงานบริการและด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีจำนวนโดยเฉลี่ยประมาณ 7.6 พันคนต่อปี และ 3.8 พันคนต่อปี

สำหรับความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มเพื่อการขยายหรือลดตำแหน่งงาน พบว่าอาชีพที่มีความต้องการส่วนเพิ่มเพื่อการขยายตำแหน่งงานมากที่สุด ได้แก่ อาชีพพนักงานบริการและ พนักงานขายในร้านค้าและตลาดโดยเฉลี่ยประมาณ 5.9 พันคนต่อปี รองลงมา ได้แก่ อาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและการประมง และอาชีพขั้นพื้นฐานต่าง ๆ มีจำนวนโดยเฉลี่ยประมาณ 2.5 พันคนต่อปี และ 1.7 พันคนต่อปี ตามลำดับ

ความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มเพื่อทดแทนแรงงานเก่าที่ออกไป อาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในอาชีพพนักงานบริการและพนักงานขายในร้านค้าและตลาด มีความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มเพื่อทดแทนมากที่สุดจำนวน โดยเฉลี่ยประมาณ 2.6 พันคนต่อปี รองลงมา ได้แก่ อาชีพ ขั้นพื้นฐานอื่น ๆ และ ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและการประมง มีจำนวน โดยเฉลี่ยประมาณ 1.59 พันคนต่อปี และ 1.57 พันคนต่อปี ตลาดแรงงานของจังหวัดอุบลราชธานีคาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 1.15 ต่อปี ภาคบริการมีการขยายตัวมากที่สุดร้อยละ 3.24 โดยสาขาที่ขยายตัวสูงสุดคือ สาขาโรงแรม ภัตตาคาร และร้านอาหาร ส่วนภาคอุตสาหกรรมมีการขยายตัวร้อยละ 2.84 โดยสาขาที่ขยายตัวสูงสุด คือ สาขายานยนต์และชิ้นส่วน มีการขยายตัวร้อยละ 13.43 ส่วนภาคเกษตรกรรมมีการหดตัวของการทำงานคิดเป็นอัตราการหดตัวร้อยละ 0.37 โดยสาขาการเกษตร ลำสัตว์ และป่าไม้ มีอัตราการหดตัวถึงร้อยละ 1.0

ในส่วนการประมาณการฯ จำแนกตามระดับการศึกษา ตลาดแรงงานมีความต้องการกำลังคนระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามากที่สุดประมาณ 6 แสนคนต่อปี คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 64.50 ต่อจำนวนการจ้างงานทั้งหมด รองลงมา ได้แก่ กำลังคนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นประมาณ 1 แสนคนต่อปี คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 14.53 ต่อจำนวนการจ้างงานทั้งหมด จะเห็นได้ว่า ตลาดแรงงานยังคงต้องการกำลังคนที่จบการศึกษาในระดับล่างเป็นจำนวนมาก ในส่วนความต้องการกำลังคนจำแนกตามอาชีพ ตลาดแรงงานของจังหวัดยังมีความต้องการแรงงานในอาชีพผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและการประมงมากที่สุด จำนวนประมาณ 5 แสนคนต่อปี คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 52.85 ต่อจำนวนการจ้างงานทั้งหมด

สำหรับความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่ม โดยรวมในอนาคตตลาดแรงงานยังคงต้องการกำลังคนเพิ่มขึ้นประมาณ 3.9 หมื่นคนต่อปี ส่วนใหญ่เป็นความต้องการส่วนเพิ่มเพื่อทดแทนแรงงานเก่าที่ออกไป จำนวน 2.8 หมื่นคนต่อปี และ เป็นความต้องการส่วนเพิ่มเพื่อขยายตำแหน่งงานใหม่เพียง 1.7 หมื่นคนต่อปี โดยความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มรวมส่วนใหญ่แล้วอยู่ในภาคเกษตรกรรม ถึงแม้ว่าในภาคเกษตรกรรมจะมีการลดตำแหน่งงานลง แต่ในส่วนความต้องการเพื่อทดแทนแรงงานเก่าที่ออกไปยังคงมีจำนวนมาก นอกจากนี้ ตลาดแรงงานในอนาคตมีความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มในระดับการศึกษาที่ไม่สูงมากนักเป็นจำนวนมาก ได้แก่ ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มัธยมศึกษาตอนต้นและ มัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนใหญ่แล้วเป็นความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มเพื่อทดแทนแรงงานเก่าที่ออกไป ส่วนความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มจำแนกตามอาชีพนั้น อาชีพที่มีความต้องการกำลังคนส่วนเพิ่มมากที่สุด ได้แก่ อาชีพพนักงานบริการและพนักงานขายในร้านค้าและตลาด รองลงมา ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและการประมง และผู้ปฏิบัติงานในธุรกิจด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง